

Péter Gábor, az igazi mártír

2018 november 07. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Magyar tragédia három tételben.

Péter Gábor, a könyvtáros, Kardos György, a könyvkiadó, Janikovszky Béla, az orvos. Az állambiztonság egykori rettegett urai és megkínzott, tönkretett, megalázott áldozatuk találkozása. Magyar tragédia három tételben. A kommunista diktatúra áldozatainak emlékére.

1.

„Melyik könyvet tetszett mondani?" – alacsony, mosolytalan figura állt a pult mögött, az arca valahogy ismer?s volt az írónak, akit amúgy senki sem nevezett írónak, hiszen szénlapátolóként teng?dött napról-napra, és egyetlen m?vét sem adták ki soha. Nézte a könyvtáros mosolytalan képét, aztán megremegett, el?bb a keze, aztán a szíve is belerezdült, visszatért az a régóta ismert nyomás, mint amikor a régi történetek boszorkányai ráülnek álmában az ember mellkasára, hogy ne kapjon leveg?t.

„Melyik könyvet tetszett mondani?" – ezt a hangot hallotta már valahol, egészen pontosan 1951 februárjában, az Andrássy 60. alatt, csak akkor durvább volt, sokkal keményebb, otromba stílusával mintegy megel?legezte azt a brutális verést, amelybe legjobb barátja még ott lent, még ott lent belehalt, amit csak utólag tudott meg, jóval kés?bb, hiszen sohasem találkoztak többé. A fivére volt, nem is a barátja, hiszen utóbbi nem tár fel semmit abból, amit egymás iránt éreztek, együtt n?ttek fel, majd élték túl a második világháborút, végig vigyázva arra, hogy legalább a másik megmaradjon embernek, hogy legalább bel?le megmaradjon valami.

Az író túlélte a kínzást, a kés?bbi könyvtáros és pribékjei vallatását, és végül aláírta azt a százszorosan átdolgozott, továbbsz?tt Vallomást, aminek minden egyes bet?je hazugság volt. Fél év alatt sikerült megtörni, végül rávallott barátjára és sógorára is, utóbbit ki bánja, éppen ?, felesége bátyja dobta fel ?ket, gyávaságból, gy?löletb?l, irigységb?l, sohasem tudta miért, de el?bbit, azt, hogy fivérét, testvérét elárulta, sohasem bocsátotta meg magának.

Azóta tengett-lengett a világban, hogy kiszabadult, elmaradt a pezsg?durranás, semmit sem érzett, semmi sem változott, mert szabadságát, életét már sohasem kapta vissza. Felesége még fogsága idején elvált t?le, egykor volt cimborái, ismer?sei mind kerülték, senki sem akart egy megfigyelt, megbélyegzett emberrel találkozni, akir?l a BM azt terjesztette: ügynök. Nem kezdett inni, nem tette meg ezt a szívességet ezeknek, tartotta magát, fizikai munkásként dolgozott, ezen felül majd minden hajnalban tornázott, próbálta túlélni az életet. Lapátolta a szenet, hallgatott és várt. Hátha történik valami. Hátha kiönt a Duna és elmossa ezt a mocskos világot.

„Melyik könyvet tetszett mondani?" – kérdezte a bajuszától megszabadult egykori szabósegéd, és ? nem tudott mit mondani. Már nem is emlékezett, mit szeretett volna kivenni. Mit lehetett egyáltalán kikölcsönözni? Nyilván nem az 1984-re gondolt. Végül nem szólt semmit, kilépett az utcára, és otthagyta ?t. Órákkal kés?bb már azt kérdezte magától, vajon miért nem fojtotta meg?

2.

Tíz évvel kés?bb fejezte be els? és utolsó regényét, amelyhez foghatót keveset írtak magyar nyelven. Egy szó sem szerepelt benne az ÁVH b?neir?l, a diktatúra végtelen aljasságáról, az emberek csontjaiból a vel?t kiszippantó rendszerr?l. Teljesen másról szólt és mégis arról. Valahogy átment néhány sz?rön, pár kapu?rön, és végül eljutott a Magvet? Kiadó mindenható vezet?jének asztaláig. A mélyen tisztelt elvtárs behívta az írót egy elbeszélgetésre. Konyakkal kínálta, majd azt mondta: „Maga teljesen hülyének néz minket. A regénye zseniális, komolyan, ennél csak rosszabbakat adtam ki idén. De el fog t?nni a süllyeszt?ben. Ugye nem gondolta, hogy ez megjelenhet? Ugye nem gondolta, hogy nem nézek utána, kicsoda maga?".

Az elvtárs barátságos volt, mintha nem is az az ember lett volna, aki a negyvenes évek második felét?l elvtársai tömegét végeztette ki, keverte bele különböz? légb?l-kapott, regényszer? kémügyekbe, mintha nem is az az ember lett volna, aki egy letartóztatott, manipulálható n?b?l házi szeret?t kreált. Búcsúzásul régi vágású úriemberként még megkínálta konyakkal az írót, aki nem fogadta el. A Magvet? ura ekkor mélyen áldozata szemébe nézett, sokáig, nagyon sokáig, de nem mondott semmit. Gy?zött. Ehhez nem volt szüksége szavakra.

Az író kés? délutánig magába roskadva ült egy padon, önmagát okolta, hogyan lehetett ilyen ostoba, hogy hihetett ebben az egészben. Abban, hogyha titkos nyelven ír, akkor kiadják. Hogy a zsenialitást végül el kell ismerni –

hirtelen naiv kölyöknek látta magát, ugyanannak a suhancnak, aki a negyvenes évek végén azt hitte, van értelme fellázadni egy embertelen diktatúra ellen. Volt?

3.

Nem tudott szabadulni attól az érzést?l, hogy a Magvet? urának igaza volt. Gy?zött, ? meg veszített. Ismét visszatért a szívremegés, és most már a következ? napokban sem múlt el. Izzadt, szédült, rettenetes állapotba került, alig bírta már a szénlapátolást, és csak azért nem rúgták ki, mert a kis-f?nök kedvelte. Nem tehetett mást, elment orvoshoz. És ekkor jött a regényszer? rész, ekkor jött az a pillanat, ami már neki is sok volt, amit ép ésszel nem lehetett elviselni. A könyvtároshoz képest a fehér köpenyes alakot azonnal felismerte. ? volt az, aki 1951 telén közel hajolt hozzá, ott lent, ott a pincében, majd az arcába nevetett: „Neked véged." Neked – hiszen mindig tegezték ?ket.

Ez az orvosból lett állambiztonsági tiszt nem üvöltözött, ahogyan a kifehérített magvet?snek kés?bb a szavakra, ennek a haragra nem volt szüksége, anélkül is elboldogult. Azzal a kis nyomorult, bajuszos szabósegéddel szemben ? végig higgadtan viselkedett a terror idején. Szépen, pontosan – ahogyan a csillag halad az égen – írta meg azt a koncepciós ügyet, amelybe végül tizenhat vádlottat belekevertek, amelynek végén hét ember ástak el a földbe, és csupán egyetlen egyet – a sógorát – engedtek el.

Az orvos még most is felismerte. Nem is titkolta. Kiemelked? arcmemóriája lehetett, hiszen korábban sohasem látták egymást, az elmúlt években egyszer sem kereste fel a rendel?jét, sohasem volt beteg. „Maga az?" – kérdezte a rókakép?, már jócskán megöregedett egykori tiszt, és szenvtelenül nézte az írót. Ez a pillanat örökre belé fagyott. Mint egy szocreál festmény.

Kisétált onnan is.

Kisf?nöke két nappal kés?bb jelentette be a rend?rségen, hogy az író nem jár be dolgozni, pedig a többi lump alaktól eltér?en ? mindig megbízható ember volt. A kötelességtudó hatóság – szolgálunk és védünk – feltörte az alagsori lakás ajtaját, ott találtak rá, kopott, bicebóca íróasztala mögött. Az el?tte lév? papírhalom tetején itt-ott megszáradt vízcsöppek hevertek. Senki sem vette észre, ahogyan az sem érdekelt senkit, mi lesz a dolgaival. Els?ként a regénye végezte a ház el?tti kukában, aztán a versei, végül az a néhány tárgy, ami megmaradt utána, és nem vette át az antikvárius.

Megtörtént az utolsó mozdulat: kitörölték az embert a történelemb?l, zseniális regényével együtt, amelyet most már sohasem olvashat el senki sem. Aki könnyfakasztó végszót vár, csalódnia kell. Ennek a történetnek nincsen megrendít? utolsó mondata.

A kommunista és minden diktatúra névtelen áldozatainak. A publicisztikában szerepl? könyvtárost Péter Gáborról, a Magvet? vezet?jét Kardos Györgyr?l, az orvost Janikovszky Béláról mintáztam.

Fotó: MTI

Mez? Gábor - www.pestisracok.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló